

M. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 98-118
FM. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014) 98-118

Yeni Sağ düşüncesinin, kamu faaliyet alanının küçültülmesini, küçültülen kamu faaliyet alanının da özel kesim yönetim anlayışı doğrultusunda ve daha fazla katılıma açık olarak yeniden yapılandırılmasını öngördüğü söylenebilir (Al, 2002:119). Yeni Sağ'ın önceliği, görüldüğü gibi merkezi kamu yönetimi birimlerinin görev alanını daraltarak, açılan alanda yurttaş girişimlerini artırmak şeklinde ortaya çıkıyor. Buna karşılık, solun temel paradigmasını koruyarak Batı Kapitalizmiyle uyumlulaştırılmasını destekleyen Üçüncü Yol yaklaşımında, küreselleşmenin sonucu olarak ortaya çıkan devrimlerin getirdikleriyle çatışmayacak sosyal demokratik doktrinlerin yeniden yapılandırılması öngörülmüştür (Giddens, 2001:151). Bu politikalarla insan sermayesine yatırım teşvik edilerek, daha insan merkezli stratejilerin temel alınması, toplumun geneline ulaşan bir sosyal politika yaklaşımının egemen kılınması öngörülmektedir (Giddens, 2001:101). Burada yurttaşın merkezi bir konumda ele alındığı bir eğilimin varlığı görülmektedir. Çünkü bu politikalar, yurttaşlık, evrensellik ve herkese karşı eşit mesafeli olma ilkelerine dayalı bir dağılım adaletini varsayar. Eşitlik yurttaşlığın önkoşulu olduğuna (Kahraman vd., 1999:58) göre, toplumun eşit parçaları olarak yurttaşların yönetime katılması, birey ya da örgütlü olarak politikaların belirlenmesinde söz sahibi olması da gerekir. Aksine, toplumsal işlerle ilgili politikaların belirlenmesi ve bu politikaların uygulanması işinin belli kesimlere ve seçkinlere bırakılması; yurttaşlar için, seçimlerin tek katılım olanağı olarak kabul edilmesi, yurttaş demokrasiyen ve yönetimden soğutacak ve iradesini gölgeleyecek hatta zaafa uğratabilecek bir süreci doğuracaktır. Yönetimin bozulması ve bu bozulmanın topluma sirayet etmesi, bu sürecin bir çıktısı olabilir. Hâlbuki katılımcı bir yapıda, çeşitlilik içeren taleplerin eşit yurttaşlardan yönetime yansması ve kamusal işler konusunda toplumu harekete geçirici yaklaşımlar, yönetime hem bir dinamizm ve etkinlik kazandırır, hem de denetleme ve teşvik etme konusunda olumlu bir işlev görür.

Tekçi ve merkezci bir yönetimden, katılımcı bir yönetime geçişte, gerek Yeni Kamu Yönetimi gerekse Yeni Kamu İşletmeciliği kuramlarının, kamu yönetimindeki değişimleri ifade etmek ve sistemleştirmek üzere geliştirildiği bilinmektedir. Özellikle kamu işletmeciliğinde, yurttaşın daha iyi hizmet alması bağlamında, müşterileştirilmesi, katılımcı yönetim yaklaşımında kabul edilemez. Çünkü, işletmecilikte müşteri ne kadar önemli olsa da kendisine sunulan ve vitrine çıkarılan mal ve hizmetlerin muhatabıdır. Bunların belirlenmesinde doğrudan bir etkisi olmamaktadır. Üçüncü Yol tezinin ideoloğu sayılan Anthony Giddens, yeni kamu işletmecilik yaklaşımının oldukça etkili olan bu yurttaşın müşterileştirilmesi tezini reddederek, yurttaşın tüketiciyle aynı şey olmadığını belirtmektedir. Ona göre piyasalar yurttaşlık meydana getirmez, ancak yurttaşlığın oluşturulmasına ve hatta eşitsizliğin azaltılmasına katkıda bulunabilir

(Giddens, 2001:152). Ama müşterinin bu rekabet ortamındaki durumundan farklılık arz eden yurttaşın konumu, tüketici algılamasının epey dışında olması gereken bir nitelik gösterir. Dikkatlerden kaçmaması gereken en önemli nokta ise, yurttaşın, kamu hizmetlerinin ve onu destekleyen olanakların asıl sahibi konumunda olması ve bu yönüyle, müşteri ya da tüketicinin dışardanlığına benzer bir konuma sokulamamasıdır. Katılımcı demokratik bir yönetimde yurttaş, birey olarak da örgütlü olarak da asli ve etkili bir demokratik figür olarak konumlandırılır. Yurttaşın yönetsel sürece katılımı için öngörülen bu modelde, kamusal sorumluluk ve denetim anlayışına yeni bir boyut kazandırılmaktadır. Yurttaş, geleneksel yönetimin yapısı, hiyerarşik karakteri, müdahaleci niteliği ve hantallaşmış bürokrasiyle hızlı değişim sürecindeki klasik yönetim anlayışından farklı olarak, yönetimi ve hizmet kalitesini sorgulayarak taleplerde bulunacak, bu bağlamda, var olan kaliteye ilişkin sorunların çözümünde ve kalitenin artırılmasında etkili olabilecektir (Çukurçayır ve Sipahi, 2003:30).

Katılımcı bir yönetim yaklaşımı olarak yönetim, doğrudan bir yapısal değişim dayatmaz. Yapısal değişim, her toplumda bulunan çıkar gruplarını rahatsız eden bir uğraşdır. Bu bakımdan yönetimle izlenen strateji, yapısal değişimi öne almak değil; önce düşünsel bir temel oluşturmak ve katılımcı süreçler konusunda yeterli eğilimin gelişmesini sağlamaktır (Karaosmanoğlu, 2002:14).Öncelikle gönüllülük teşvik edilerek mesafe alınması öngörülür. Sosyal sermayenin, sivil toplumun ve yüksek düzeyde vatandaş katılımının gelişmesi için ortamlar hazırlanarak, öngörülen dönüşümün sağlanmasına çalışılır. Yönetimde yurttaşların etkili bir şekilde katılımında bulunmasının öngörülmesi, bilgi edinme olanaklarının ve ortalama eğitim düzeyinin yükselmiş olmasıyla da ilgilidir. Daha sağlıklı ve daha fazla bilgiye ulaşabilen yurttaşların yönetim süreçlerinde yer alma, eleştiri ve talep haklarını kullanma eğiliminin artması beklenir. Bunun 1990'larda yönetimin geleneksel yönetim yaklaşımları karşısında öne çıkmasının nedenlerinden biri olduğu söylenebilir. Yaklaşık aynı dönemde ortaya konulan Avrupa Yerel Yönetimler Şartında, tüm yurttaşların ve ilgili bütün grupların bilgiye erişmesini ve yerel karar alma süreçlerine katılabilmesini sağlamaktan bahsedilmektedir. Çünkü bilgi kanallarının kapalı olması durumunda, kamu kesimi ile yurttaşlar arasında yararlı bir iletişimden ve katılımdan; son tahlilde yönetimden de söz edilemez. Kapalılık kamu yönetiminde, gittikçe artan bir rahatsızlık ve memnuniyetsizlik nedeni olarak görülmüştür.

Katılımcı demokrasi kuramının yurttaş modeline bakıldığında, ortalama yurttaşın daha fazla ve daha iyi katılım yeteneğine sahip olduğu veya yurttaş iradesinin oluşum süreci ile ilgili olarak örgütler aracılığıyla yeterli hale getirildiğini savunur. Bu model, yurttaşın yetkinliğinin abartılması ve gerçekte bireysel çıkarını maksimize eden biri olduğunun

M. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 98-118
FM. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014) 98-118

unutulması yönleriyle eleştirilmektedir. Ağırlıklı üzerinde birleşilen bu eleştiriye rağmen katılmayla ilgili yapılan çalışmaların sonuçları da bir o kadar dikkat çekicidir. Kuramın ampirik türü, siyasal katılmayla ilgili çalışmalarda ele alınarak şu sonuçlara ulaşılmıştır: Batılı ülkelerde siyasal katılma fırsatlarına yönelik büyük bir talep bulunmaktadır. Seçme hakkına sahip belli gruplarda katılım olanaklarına yönelme, mevcut bulunan/sunulan kurumsallaşmış katılım olanaklarını aşmaktadır. Bu durum özellikle genç ve iyi eğitim görmüş kişilerde öne çıkmaktadır. Katılımcı demokrasi kuramına göre, özellikle eğitim sisteminden daha önce yararlanamayan kesimlerin artık yararlanması ve bunun da etkisiyle 1960'lı yıllardan itibaren vatandaşların bilgi donanımının önemli ölçüde artması, etkin katılım taleplerini artıran bir unsur olmuştur (Schmidt, 2001:167,172,174).

Sonuç olarak, katılımcı yönetim yaklaşımının en önemli figürü olan katılımcı birey / yurttaş ve onun örgütlü girişimlerini sembolize eden sivil toplum örgütlerinin, yönetime katılım bağlamında geçirdiği değişim ve dönüşüm, kamu yönetiminde ortaya çıkan düşünsel ve yapısal değişim sürecinin en temel itici gücü olmaktadır. Devletin ve özel olarak da kamu yönetiminin bundan sonraki seyrinde, yetki ve sorumluluklarını daha fazla paylaşma eğilimine girmesi; bundan daha önemlisi de, zorunlu olmadıkça birey ve topluluklara ilişkin eylem ve işlemlerde, baskın bir rol üstlenmemesinin önemli bir tartışma konusu olacağı anlaşılmaktadır. Sosyal devlet ve türevleri ile liberal devlet ve benzeşenleri arasında, katılımcı yönetim yaklaşımının, birine ya da ötekine izafe edilmeden, insan odaklı ve dinamik bir çözüm yaklaşımı olarak, kamu yönetiminde yer bulacağı anlaşılmaktadır. Bunun yansıması olarak da kamu kesiminin, yurttaş girişimlerine ve katkılarına açık bir konumlanma içine girdiği görülmektedir.

Katılımcı yönetim uygulamalarının öz olarak, toplumda üç ana hedefin gerçekleşmesine katkıda bulunacağı da belirtilebilir: birincisi, doğal çevredeki toplumun tüm sektörleri de dâhil olmak üzere, geniş anlamda politika konularını çerçevelemek; ikincisi, karar verme tarzını demokratik ilkelere daha duyarlı kılmak; üçüncüsü, farklı bakış açılarını ve farklı kaynaklara erişerek kararların kalitesini artırmak (De Marchi ve Ravetz , <http://www.clivespash.org> , 2014).

4. YEREL DEMOKRASİ'DEN KATILIMCI YEREL DEMOKRASİYE

Yerel yönetim alanında yerel demokrasiyi geliştirici ve küreselleşme süreçlerinin etkisiyle kendini gösteren yeni yönetim paradigmasının sonucu olarak ortaya çıktığı söylenebilecek bir kavram olan "katılımcı demokrasi"nin yerel alana ilişkin biçimi, "yerel katılımcı demokrasi" olarak kavramlaştırılabilir. Aşağıda yerel düzeyde katılımcı demokrasiyi bir gereklilik olarak öne çıkaran mevcut duruma (yerel yönetimlerde geleneksel

ilkeler) kısaca göz attıktan sonra, katılımcı yerel demokrasiye uygun (yeni paradigmanın öngördüğü) yeni yerel yönetime ilişkin değerlendirmelerde bulunmaktadır.

4.1. Yerel Yönetime Hâkim Olan Geleneksel İlkeler

Yerel yönetimlerin, modern devletin gelişim sürecinde, devletin merkezîyetçiliğinin görece azalmasına bağlı olarak ve merkezîyetçi yönetimin başarısının, yerel yönetim türü oluşumlarla artacağına olan inanç dolayısıyla devletlerin kamu yönetimi içinde temel bir aktör olarak ortaya çıktığı söylenebilir (Naschold, 1995:176). Bunun sonucu olarak yerel yönetimler birçok görev ve yetkiye sahip kılınmışlardır.

Geleneksel süreçte yerel yönetimler, görev alanlarının çok yönlü olması nedeniyle, birimleri arasında kopukluğun olduğu, yeterli eşgüdümün sağlanamadığı birimler halinde olmuştur. Diğer taraftan, yerel yönetimlerde idari davranış, yasa koyucunun/üst makamların / yerel meclisin ve yönetim kurullarının getirdiği kurallara dayanmıştır. Bununun sonucu olarak, yerel yönetim yürütme organlarının görevi sadece bu kuralları hayata geçirmek gibi bir uygulama bulmuştur. Bir başka gerçeklik ise, yerel yönetimlerde her personel, sadece kendisine ve kendisini bağlı olduğu birime tevdi edilen görevi yerine getiren konumundadır (Fischer-Unger, 2001:16).

Şu halde yerel yönetimlerde idari davranışları belirleyen husus, dış çevre faktörü olup, bu idareler dış çevreye (yasa ve kurallara) bağlı kılınmışlardır. Buna bağlı olarak yerel yönetimler, yasal koşulların var olması durumunda bir müdahalede bulunmakta veya çevreden gelen talepleri yeniden düzenleme yoluna gidebilmektedir. Anlaşılacağı üzere, burada yerel halkın, yönetim süreçlerinde kendi inisiyatifiyle elde edeceği bir etkinliğinden söz edilememektedir; yasal talimatlar, halka ne düzey ve şekilde bir “katılım” öngörüyorsa, onunla sınırlı kalmaktadır.

Klasik/geleneksel idari işleyişte bir başka gerçeklik de, yerel yönetimlerin görevlerini ifa edebilmesi için gerekli olan personel, araç-gereç ve örgütsel temel ilkeler gibi kaynakların, yerel yönetimin dış çevresini oluşturan üst kamu yönetimi düzeylerince belirleniyor olmasıdır. Bu konu, yerel ihtiyaçların karşılanması sürecinde bürokrasi oluşmasının temel ayaklarından birisidir. Zaten yönetimde yeni paradigma, idari davranışların bürokrasiden arındırılmasını da içeren yaklaşımlara sahiptir (Vogelgesang-Lübling-Ulbrich, 2005:335).

Bu klasik idari işleyişin, mevcut ve yeni görevlerle beraber yetersiz kaldığı, gerekli kaynakları zamanında sağlayamadığı, bu sürecin zaman içinde idare ile hizmetten yararlananlar arasındaki ilişkiyi giderek gerdiği ileri sürülmüştür (Fischer-Unger, 2001:19). Yerel yönetimlerin yetersiz kaldığı biçiminde sonuçlar çıkarılan bu gelişmede, II.Dünya Savaşı sonrası, yerel yönetimlere, ülkenin “siyaset ve ekonomi kurumlarının büyük çaplı

M. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 98-118
FM. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014) 98-118

ekonomik gelişme stratejileri” içinde yer almasına yol açan “ekonomi yönetiminin ve refah devletinin ulusal makro politikalarına dahil olma” rolü biçilmesinin de etkisi vardır (Naschold, 1995:176). Bu gelişmeler, yerel yönetimleri, sunduğu hizmetlerle, merkezi idare ve özel sektör yanında “genel ulusal ekonomi”nin üçüncü ayağı haline getirmiştir (Steffen, 2001:94).

4.2. Katılımcı Yerel Yönetim

Özerk yerel yönetim kavramının, esas itibariyle, yerel yönetimlerin, merkezi idareye karşı özerk olması, merkezi idarenin yerel yönetime elden geldiğince müdahil olmaması biçiminde algılandığı söylenebilir. Ancak bu anlayış, yerel halkın da yerel idareye nüfuz etmesine duvarlar ördüğü; özerkliğin, yerel kamu örgütünün özerk davranışı biçimini aldığı; yerel özerkliğin aynı zamanda yerel topluluğun özerkliği (Keleş, 2000:50) anlamına gelecek şekilde uygulama bulamadığı; kısacası, yerel düzeyde katılımcı bir demokratik yönetim” eksikliğinden söz edilebilirdi.

Ancak günümüzde birçok Avrupa ülkesinde “özerk yerel yönetim” düşüncesinde önemli bir değişimin yaşandığı; artık “her şeyden sorumlu” değil, “eyleme dönük”, katılımcı, demokrasiyi genişleten ve toplumsal dayanışmayı artıran bir yerel yönetim anlayışı öne çıkmaya başlamıştır (Vogelgesang- Lübling-Ulbrich, 2005: 350). Diğer taraftan, yerel yönetimin yerel halka nasıl yaklaşacağı ve yurttaşların yerel yönetimi nasıl algılamasının beklendiği konuları da günümüzde değişime uğramaktadır. Bu değişimde, özerk yerel yönetimlerin, özgürlük ve demokrasi ile yakın ilişkisinin bulunduğu (Jungfer, 2005: 49) kabulünün etkili olduğu söylenebilir. Bu durumda yeni bir yerel yönetim anlayışı kendini göstermektedir: yurttaşlar yerel yönetimi (Vogelgesang- Lübling-Ulbrich, 2005:350). Buna göre, yerel halk, yerel yönetimin müşterisi olmanın ötesinde, kararlara ve yerel faaliyetlere katılan konumunda olmaktadır.

Katılımcı demokratik bir yerel yönetimde, idare, formel yetkileri kullanmanın ötesinde dış-çevreden içeriye/yerel halka odaklanmaktadır. Şu halde yurttaş odaklı / katılımcı bir yerel yönetimin gerekleri şu şekilde sıralanabilir (Vogelgesang- Lübling-Ulbrich, 2005:350):

- Yurttaşların ihtiyaçları merkeze alınmalıdır,
- Yerel siyaset çerçevesinde yerel yönetimin amaçları belirlenirken yerel halk, “ortak aktör” konumunda olmalıdır.
- Yerel idari faaliyetin gerçekleştirilmesinde ve amaçların belirlenmesinde yerel halk, ortak aktör biçiminde katılımında bulunmalıdır,

- Yerel halka, sahip olduğu ortak aktörlük konumuna karşılık, bir sorumluluk da yüklenilmelidir.

Katılımcı demokratik yönetim için özellikle günün getirdiği koşullarda yönetişim temelinde katılımcı, çok boyutlu ve karar alma süreçlerini birçok aktörün katılımına açan, çözüme ve kamusal yarara ulaşmada işlevsel yerel yönetimlerin varlığı önem kazanmaktadır. Siyasal karar alma sürecinin meşruluğu ancak yurttaşların ve onların temsilcilerinin içinde yer aldıkları ve kamusal yararlarla ilgili olarak eleştirilerini dile getirdikleri ve tartıştıkları kamusal bir tartışma mekânının varlığında mümkün olabilmektedir. Alınan kararların yasalara uygunluğu her zaman meşruiyet kazanacağı anlamına gelmemektedir. Bu nedenle yönetilen tarafından kamusal alan içinde yaptığı tartışma ve sorgulamaların karar alma süreçlerinde dikkate alındığının görülmesi gerekir. Bu bağlamda kamusal sorgulama yoluyla yerel yönetim ile yurttaş arasında paylaşılmış bir kent vizyonu ortaya çıkabilir ve yurttaşlar yaşadıkları mekânla ilişkilerini güçlendirebilirler (Kahraman ve diğerleri, 1999: 53,55).

Demokrasinin geliştiği, yani gelişmiş demokrasi modelini benimseyen ülkelerde yerel yönetim anlayışının temelinde yerel demokrasi değerleri vardır. Bu değerler “yerel halkı yakından ilgilendiren konularda kendi kendilerine özgürce ve demokratik yol ve yöntemlerle karar alma süreçlerine katılımını” öngörmektedir. Yerel demokrasinin geliştirilmesinde en önemli ölçüt, yerel halkın yerel nitelikteki kararların alınması sırasında yaptığı katkının derecesidir. Bu katkı ne kadar fazla ise, yerel demokrasinin o oranda gelişmiş olduğu söylenebilir (Okur ve Çakıcı, 2011: 4-6). Demokratik bir toplumda özgürlük ve demokrasi ile doğrudan ilişkilendirilen yerel yönetimlerin, yerel halkın istek ve gereksinimlerini karşılayabilir olması, devletin meşruiyetini ve demokrasiyi güçlendiren bir sonuç doğurmaktadır (Özel, 2008:176).

Yerel demokrasinin uygulanabilmesi ya da yerel yönetimlerin demokratikleşmesi için şu ilkelerin o ülkenin yerel yönetim anlayışında bulunması gerekmektedir (Yaylı ve Pustu, 2008:138-147): Yerel yönetim organlarının bağımsız oluşumu ve karar süreçlerine halkın katılımı, yönetsel açıklık ve halkın yerel yönetimleri denetleyebilmesi, halkın yerel yönetimlerde etkin temsili, yerel yönetimlerde şeffaflığın sağlanması, sivil toplumun varlığı, kurumlar arası ilişkilerin düzenlenmesi.

SONUÇ

Bu çalışmada, katılımcı demokrasi ile yönetimde yeni yaklaşımların katılımcı yönetim oluşturma temelinde aynı doğrultuyu hedefledikleri ileri sürülmüştür. Bu çerçevede katılımcı demokrasi ve yönetimin kuramsal temellerinin neler olduğu, katılımcı demokrasinin uygulanabilirliğinin zemini olarak, “yurttaşlık” kavramının neyi ifade ettiği, neden yurttaşa

M. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 98-118
FM. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014) 98-118

dayalı yönetim (katılımcı yönetim) olması gerektiğinin kuramsal temelleri tartışılmış ve daha sonra yönetimde yeni bir paradigma olarak Yeni Kamu Yönetimi Yaklaşımı, yine katılımcı yönetim savları temelinde incelenmiştir.

Küreselleşme süreçleri ile birlikte şu görülmektedir ki, kamu yönetimi anlayışı değişime uğramakta ve halkın daha fazla katılımı yönünde gelişme yaşanmaktadır. Bunun sonucu olarak, Geleneksel Kamu Yönetimi yerini Yeni Kamu Yönetimi Modeline bırakmaktadır. Diğer taraftan, Yeni Kamu Yönetimi anlayışı da sürekli olarak kendini yenilemektedir. Bu sürekli değişimin başlıklarından birisi de katılımcı demokrasi ve yerel yönetimler alanıdır. Geliyen noktada halkın ihtiyaç ve beklentilerine yönelik vehalkı merkeze alan adımlar atılmaktadır. Katılımcı demokrasi halkın yönetime her aşamada katılımını öngörmektedir. Yerel yönetimler adem-i merkeziyetçi bir yapıda oldukları için, katılımcı demokrasinin bu alanda daha verimli bir biçimde uygulanabileceği söylenebilir.

Geleneksel modelde yönetilen halk, yeni kamu yönetimi ile yönetimde söz sahibi olan ve yönlendiren bir konuma kavuşmaktadır. Kamu yönetimi politikaları günümüz bilgi ve iletişim çağında halkın ihtiyaçlarına cevap veren bir nitelikte olmalıdır. Halkın ihtiyaçlarının karşılanması ve yönetime katılımı amacıyla ortaya çıkan katılımcı demokrasi ve yerelleşme uygulamalarının bu ihtiyaca cevap verebileceği söylenebilir. Ancak bunun için bu uygulamaların, karşılıklı iletişim ilkesi olan yönetişim ile işlevsel bir biçimde planlanması ve uygulanması gereği vurgulanmalıdır.

Çağımızda toplumların, katılımcı yönetim talepleri, klasik demokrasi ve katılım mekanizmalarını yetersiz hale getirmiştir. Bu ihtiyaca cevap vermek üzere son dönemlerde kendini gösteren Katılımcı Demokrasi ve Yeni Kamu Yönetim anlayışlarının hayata geçirilebilmesi ancak kendine özgü bir içeriğe sahip olan bir "yurttaşlık"la mümkün olabilecektir. Diğer bir ifadeyle, demokratik sistemler sadece katılımcı yönetim biçimleriyle varlıklarını sürdürebileceklerdir ama aynı zamanda bu katılımcılığın sağlanabilmesi ancak belirli bir yurttaşlık anlayışı ile mümkün olabilecektir. Katılımcı yönetimler, en iyi şekilde yerel yönetim alanında oluşturulabilir gözükmektedir. Bunun için de yerelleşmenin, gereğine ve önemine vurgu yapmak gerekir. Diğer taraftan ise, katılımcı bir yerel yönetim oluşturmanın da gerekleri vardır ve ülkeler –özellikle az gelişmiş demokrasiler- şu halde bu gerekler doğrultusunda düzenlemeler yapmalıdırlar.

KAYNAKÇA

- AL, Hamza (2002).*Bilgi Toplumu ve Kamu Yönetiminde Paradigma Değişimi*, Ankara: Bilimadamı Yayınları.
 BALCI Asım ve NOHUTÇU Ahmet (2008). "*Kamu Yönetiminin Yeni Perspektif ve Dinamizmi*", A. Balcı, A. Nohutçu, N. Kemal Öztürk, B. Coşkun. (Ed.),

- M. Özel, F. Güçlü / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 98-118
M. Özel, F. Güçlü / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014) 98-118

- Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar*(s.13-23),Seçkin Yayıncılık, 2.Baskı, Ankara.
- BARBER, Benjamin (1995).*Güçlü Demokrasi*(Çev. Mehmet Beşikçi), İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- BAŞBAKANLIK (2003).*Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılama: 2*, “Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı”, Ankara: TC. Başbakanlık.
- BERNER, M. M., Amos, J. M., and Morse, R. S. (2011). What Constitutes Effective Citizen Participation In Local Government? Views From City Stakeholders, *Public Administration Quarterly*, 35(1), 128-163. Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/858660611?accountid=16645> (ErişimTarihi: 22.05.2014).
- ÇİTÇİ, Oya (1996). Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi, *Çağdaş Yerel YönetimlerDergisi*, TODAİE, Cilt 5 Sayı 6.
- COŞKUN, Selim (2003), Kamu Yönetiminde Yönetişim Yaklaşımı, **A. Balcı, A. Nohutçu, N. K. Öztürk ve B. Coşkun** (Ed.), *Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar*(s. 39-55), Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- ÇUKURÇAYIR, M. A. (2006). Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi, Çizgi Kitabevi, 3. Baskı, Konya.
- ÇUKURÇAYIR, Mehmet Akif ve SİPAHİ, Esra B. (2003), Yönetişim Yaklaşımı veKamu Yönetiminde Kalite, *Sayıştay Dergisi*, Sayı 50-51, Temmuz – Eylül.
- DE MARCHİ, B., RAVETZ, J.R.,
“ParticipatoryApproachestoEnvironmentalPolicy”
<http://www.clivespash.org/eve/prb10-edu.pdf> (Erişim Tarihi: 15.05.2014).
- DURAN, Burhanettin (2003), Siyasette Değişen Parametreler, *Sivil Toplum*, Yıl 1, S.4.
- DURUN, Davut (2010).*Siyaset Bilimi*, İstanbul: Beta Yayınları.
- EMREALP, S. (2004).*Türkiye’de Yerel Gündem 21 Programı, Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı*, İstanbul: Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği – IULA EMME Yayını.
- ERYILMAZ, Bilal (2004), Kamu Yönetiminde Değişim, *II. Kamu Yönetimi Forumu Bildiriler Kitabı*, Hacettepe, Ankara, s. 50-64.
- FISCHER, J. Ve W. Unger (2001).*FührungundOrganisation*, Jehle, 1. Auflage, DieneueKommunalverwaltung, Band 3, Müncher-Berlin.
- GENÇ, Neval (2010).Yeni Kamu Hizmeti Yaklaşımı, *Türk İdare Dergisi*, Mart 2010, Sayı: 466.
- GİDDENS, Anthony (2001). Üçüncü Yol ve Eleştirileri, (Çev. Nihad Şad), Phoenix Yayınevi.
- GÖRMEZ, Kemal (1997). *Yerel Demokrasi ve Türkiye*, Konya: Vadi Yayınları.
- JUNGFER, K.(2005).*DieStadt in der Krise. EinManifestfürstarkenKommunen*, Bonn: BundeszentralefürpolitischeBildung.
- KAHRAMAN, H.B., KEYMAN, E.F. ve SARIBAY, A.Y. (1999).*Katılımcı Demokrasi, Kamusal Alan ve Yerel Yönetim*, İstanbul: Demokrasi Kitaplığı.
- KARAOSMANOĞLU, Attila (2002).*Türkiye’de Yeniden Yapılanma ile İlgili Sorunlar*, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- KELEŞ, Ruşen (2000).*Yerinden Yönetim ve Siyaset*, İstanbul: Cem Yayınevi, 4.Basım.

M. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 98-118
 FM. Özel, F. Güçlü/ Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014) 98-118

- KELEŞ, Ruşen (1999), “Türkiye’de Yerel Siyaset/Yerel Yönetimi-Yapı, İşleyiş”, Sivil Toplum İçin Kent, Yerel Siyaset ve Demokrasi Seminerleri (Der: Dünya Yerel Yönetimler Akademisi –WALD), İstanbul: WALD Yayınları.
- KRYWKOW, J. HARE, M., “Participatory Process Management” <http://doc.utwente.nl/61133/1/Krywkow08participatory-2.pdf> (Erişim Tarihi:17.05.2014).
- NADAROĞLU, Halil (1986).*Mahalli İdareler*, 3.Baskı, İstanbul: Beta Basın Yayın.
- NASCHOLD, F.(1995).*Ergebnissteuerung, Wettbewerb, Qualitätspolitik – EntwicklungspfadedesöffentlichenSektors in Europa -*, Berlin: Ed. Sigma.
- O’LEARY, R.,GERARD , C. ve BİNGHAM , “ L.B.IntroductiontotheSymposium on CollaborativePublic Management”, http://glenn.osu.edu/faculty/brown/home/Public%20Management/PM%20Readings/OLeary_Rosemary.pdf (Erişim Tarihi:10.05.2014).
- OKUR Fatma ve ÇAKICI B. Ahmet (Ocak 2011), Küreselleşme Sürecinde Yerelleşme ve Yerel Demokrasi, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:11
- ÖMÜRGÖNÜLŞEN, Uğur (2003), Kamu Sektörünün Yönetimi Sorununa Yeni Bir Yaklaşım: Yeni Kamu İşletmeciliği, **M. Acar ve H. Özgür** (Ed.), *Çağdaş Kamu Yönetimi I*(s. 3-43), Nobel Yayınları, Ankara.
- ÖZEL, Mehmet (2008), Devletin İşlevsel Dönüşümü ve Genel Kamu Yönetimi Üzerine Etkileri, **Mehmet Özel ve Veysel Eren** (Ed.), *Devletin Dönüşümü ve Yeni Dönem Kamu Yönetimi* (s.129-181),1. Baskı, Çizgi Yayınevi, Konya.
- ÖZER, M. Akif (2006), Kamu Yönetiminde Kimlik Bunalımı Üzerine Değerlendirmeler, *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 61.
- PATEMAN, C. (2012), Participatorydemocracyrevisited. Perspectives on Politics, 10(1), 7-19.doi:<http://dx.doi.org/10.1017/S1537592711004877>, Erişim Tarihi:15.05.2014.
- SARIBAY, Ali Yaşar (2005), Hangi Demokrasi? , *Sivil Toplum*, 3 (9), Ocak – Mart.
- SARTORİ, G. (1996).*Demokrasi Teorisine Geri Dönüş*,(Çev. Tunçer Karamustafaoğlu ve Mehmet Turhan), Ankara: Yetkin Yayınları.
- SCHMİDT, M. G.(2001), *Demokrasi Kuramlarına Giriş*, (Çev. M. Emin Köktaş), Ankara: Vadi Yayınları.
- STEFFEN, K-Heinz (2001).*DaswirtschaftlicheHandeln der Kommunenauf dem Prüfstand*, MünchenundMering, RainerHamppVerlag.
- TEKELİ, İlhan (1999), “Yerel Siyaset ve Demokrasi / Çoğulculuk / Sivil Toplum”, Sivil Toplum İçin Kent, Yerel Siyaset ve Demokrasi Seminerleri (Der: Dünya Yerel Yönetimler Akademisi -WALD), İstanbul: WALD Yayınları.
- TORTOP, Nuri (1998). *Halkla İlişkiler*, Gözden Geçirilmiş 7.Baskı, Ankara: Yargı Yayınları.
- TOSUN, Gülgün Erdoğan (2003), Birleştirici Demokrasi Devlet-Sivil Toplum İlişkisinin Yeniden Yapılandırılması için Bir Analiz Aracı Olabilir mi? “Sivil Toplum ve Demokrasi”, İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- UÇKAN, Özgür (2003).*E-Devlet, E-Demokrasi ve Türkiye*, İstanbul: Literatür Yayınları.
- UĞUR, Aydın (1999), “Yerel Siyaset ve Demokrasi / Çoğulculuk / Sivil Toplum”, Sivil Toplum İçin Kent, Yerel Siyaset ve Demokrasi Seminerleri (Der: Dünya Yerel Yönetimler Akademisi -WALD), İstanbul: WALD Yayınları.

- M. Özel, F. Güçlü / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Dergisi 4(2014) 98-118
M. Özel, F. Güçlü / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences
4(2014) 98-118

- ÜSTEL, Füsün (1999).*Yurttaşlık ve Demokrasi*, Ankara: Dost Yayınları.
VOGELGESANG, K. – U. Lubling – I.M. Ulbrich
(200).*KommunaleSelbstverwaltung*, Berlin: E. SchmidtVerlag,
3.ÜberarbeiteteAuflage.
YAYLI Hasan ve PUSTU Yusuf (Kış 2008),Yerel Demokrasinin İlkeleri,
Karadeniz Araştırmaları Dergisi, Sayı:16.

*A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
4(2014) 119-137*
*A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014)
119-137*

YEREL POLİTİKALARIN OLUŞUMU VE YEREL HİZMET SUNUMUNDA YÖNETİŞİM FAKTÖRÜ OLARAK KATILIMCILIĞIN VE HESAP VEREBİLİRLİĞİN YERİ VE ÖNEMİ

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Uçar
Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
ahmet.ucar@cbu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada genel olarak yerel yönetimlerin insan yaşamındaki yeri ve öneminden bahsedilecek, yerel yönetimlerin halkın hayatını ve günlük işlerinde ihtiyaç duyduğu birtakım hizmetlerin görülmesinde kendilerini ilgilendiren işlerle ilgili kararların alınmasında ne kadar etkin olabildikleri ve katılabildikleri tartışılacaktır. Dolayısıyla halkın kendisiyle ilgili kararların alınmasına katılımının önemi vurgulanacak ve bunun yanında kararların alınmasından sonra halka sunulan hizmetleri sunanlardan da hizmetleri etkin ve verimli sunup sunmadıkları konusunda hesap sorulabilmesi tartışılacaktır. Ardından şu an yürürlükte olan yerel yönetim mevzuatlarımızda katılım, hesap verebilirlik ve yönetim uygulamalarına ne kadar yer verildiği incelenecektir. Bu bağlamda konuyla ilgili birtakım çözüm önerileri sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yönetişim, Katılım, Hesap Verebilirlik, Yerel Yönetim, Yerel Politika ve Hizmet.

THE ROLE AND IMPORTANCE OF PARTICIPATION AND ACCOUNTABILITY AS A FACTOR OF GOVERNANCE IN FORMULATION OF LOCAL POLICIES AND LOCAL SERVICE DELIVERY

ABSTRACT

In this study, firstly it is generally stated that what the role and importance of local governments in human life is, and then it will be discussed how the local governments are effective in decision-making of local services related with people's daily lives and in provision of the daily needs of the local people. Therefore, it will be emphasised the importance of people participation in decision-making related with themselves, and it will also be discussed accountability on the point from the service providers if the services were provided effectively and efficiently by the providers after the decisions had been made. Following that, how participation, accountability and governance have been included in the local administrative laws, in force now, will be explained. In this sense, it will be tried to suggest some solutions on the topic.

Keywords: Governance, Participation, Accountability, Local Government, Local Policy and Service.

1-GİRİŞ

Günümüzde yönetimle ilgili ortaya çıkan tartışmaların odağında yönetimin artık halka açık, şeffaf, katılımcı, demokratik ve hesap verebilir şekilde olması yer almaktadır. Zira gelişmiş ülkeler bu ilkeleri tamamen uygulamaya koymuş ve yönetimde daha fazla katılımcı, hesap verebilir ve şeffaf olma gayreti içine girmelerine rağmen, gelişme sürecini henüz tamamlayamamış geçiş dönemindeki (Türkiye, Malezya, Brezilya, Çin vb.) ülkelerin, bu ilkeleri benimseyip yönetimlerinde bunları uygulama çabası içinde oldukları söylenebilir. Söz konusu ilkeleri geliştirmekte olan ülkeler benimseyip uygulama alanına geçirebilmek için Dünya çapında gelişen ve oluşan birtakım uluslararası kuruluşların oluşturdukları bazı ulus üstü kuruluşlara üye olmak ve bu kuruluşların çıkardıkları yerelleşmeye ilişkin mevzuat ve ilkeleri tanıyıp onları kendi yönetim mevzuatlarına katmak durumunda kalmışlardır. Nitekim bunun en güzel örneği olarak Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın verebiliriz. Bilindiği gibi şart Avrupa Konseyine üye devletler tarafından 15.10.1985 tarihinde imzaya açılmıştır. Türkiye ise şarta 21.11. 1988 yılında imza atmış ve 9.12.1992 tarihinde ise mevzuatımıza girmesi için onaylanmış, ancak 1.4.1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla bu şart'ın önsözünde Avrupa Konseyine üye devletlerin amacı, yerel makamları demokratik rejimin temellerinden birisi gibi görüp, vatandaşların kamu işlerinin sevk ve idaresine katılımının Avrupa Konseyine üye devletlerin hepsinde yaygınlaşmasını ve benimsenmesini sağlamak, yine bu hakkın en etkin kullanım yerinin yerel yönetimler olduğuna üye devletleri ikna ederek, gerçek yetkilerle donatılmış demokratik ilkeleri benimseyen, katılımcılığa, hesap verebilirliğe ve şeffaflığa önem veren, idari ve mali özerkliğe sahip yerel yönetimlerin oluşturulmasını sağlamak olduğu zikredilmiş ve kayıt altına alınmıştır. Daha sonra Avrupa Birliği 2001 yılında yayınladığı "Avrupa'da Yönetişim: Beyaz Kitap" adlı raporda AB kurumlarının açıklık (openness), katılım (participation), hesap verebilirlik (accountability), etkinlik (effectiveness) ve anlaşılabilirlik (coherence) gibi yönetim ilkelerine göre yönetilmeleri gerektiğini de vurgulamıştır (Köseçik, 2010:152'den aktaran Çukurçayır ve Eroğlu, 2012: 218).

Bu bağlamda son yıllarda vatandaşın yönetime katılmasının gittikçe ağırlık kazandığı bilinen bir gerçektir ve bu durum Kapucu'nun anlatımıyla (2012: 32):"Dayanışmalı Kamu Yönetimi (DYK) ve de Dayanışmalı Yönetişimin (DY) ortak yönlerinden olan bir gelişmedir. Bu iki yaklaşım, farklı perspektiflerden de olsa, toplumun yönetime katkısını öngörmektedir. Dolayısıyla, bu noktada devlet-birey ilişkileri de son derece önem kazanmaktadır." Yine Ona göre (2012: 33); devlet yönetimi (government) anlayışından yönetişime (governance) geçiş, kamu yönetimi alanında görülen en önemli bir gelişme sayılmaktadır. Hesap verebilirlik, şeffaflık,

- A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 119-137*
A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014) 119-137

hukukun üstünlüğü ve sivil toplumun katılımı devletin gücünün verimli, etkin ve eşitlikçi kullanılması bakımından oldukça önemlidir.

Dolayısıyla çalışmanın ana konusu olarak önce yerel yönetimlerin insanların yaşam alanlarında ve yönetilmelerinde ne kadar vazgeçilmez bir yönetim kademesi olduğu üzerinde durulacak, bu bağlamda yerel yönetimler açısından oldukça önemli olan yönetim kavramı açıklandıktan sonra, katılım ve hesap verebilirlik kavramları anlatılarak yerel politika kararlarının oluşturulmasındaki önem vurgulanacak ve irdelenecektir. Arkasından Türk yerel yönetim mevzuatlarında katılımcılık ve hesap verebilirlik uygulamalarının neler olduğu ilgili kanun maddeleri ile birlikte açıklanmaya çalışılacak, son bölüm olarak da sonuç ve önerilerle çalışma tamamlanacaktır.

2-YEREL YÖNETİM VE FONKSİYONU

Yerel yönetim basit bir anlatımla bir yerleşim alanında yaşayan insanların yerel ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kanunla kurulan, karar organları o yörenin halkı tarafından seçilerek oluşturulan, mali özerkliği ve tüzel kişiliği olan kamu kurumlarıdır. Tanımdan da anlaşılacağı gibi yerel yönetim belirli bir alanla sınırlı olan ve sadece o bölgedeki yerel hizmetleri vermekle görevli olan bir yönetim biçimidir. Aslında her ülkede öncelikle genel hizmetlerin sağlanmasından sorumlu olan bir merkezi hükümet vardır. Merkezi yönetimler daha ziyade ülke geneline hitap eden hizmetleri sunmakla görevliken, yerel yönetimler de yerel nitelikli hizmetleri sunmakla görevlendirilmişlerdir. Bu anlamda yerel yönetim Kingdom tarafından şöyle tarif edilmektedir: “Devletin yerel birimlerinin kendi kendisini yönetmesidir. Bütün gelişmiş politikalarda o, gerçekten merkezi hükümet’e bir yardımcı ve genellikle iktidarı bir bakıma frenleyen sağlıklı bir demokrasinin işareti olarak görülür” (Kingdom, 1999: 570). Zira demokrasi, halkın yaşadığı beldenin işleriyle ilgili alınan kararlara katılma ve bu kararlarla ilgili görüşlerini bildirme hakkının olduğu bir yönetim anlayışına dayanmaktadır. Demokrasi açısından, yerel yönetimin halkın sık sık siyasete katılabildiği doğrudan demokrasi için en uygun araç olduğu farz edilir. Merkezi yönetimle karşılaştırıldığında, merkezi yönetimde genel seçimlerden başka halkın karar oluşturmaya katılma olanağı bulunamazken, yerel yönetimlerde yönetimin kendilerine daha yakın olması sayesinde istediği zaman katılabilirler.

Demokratik siyasal sistemler genellikle siyasal sistemin sağlıklı işleyişine yerel yönetimlerin katkısının vazgeçilmez olduğunu varsayar. Yerel demokrasi kamu politikası yapımına önemli bir fırsat verirken, kararları oluşturanları da yerel toplumlara karşı sorumlu kılar. Yine sık sık tartışılan şey, yerel yönetimin sürece katılanlar üzerinde eğitici bir etkisinin olduğudur. 19. yüzyıldaki J.S. Mill gibi yazarlar yerel yönetimin temsili

yönüne vurgu yaparak, yerel kendi öz yönetimine sahip olmanın despotizme karşı bir koruma sağladığını görmüşlerdir. Dolayısıyla farklı yönetim kademeleri arasında yetki ve güçlerin bölünmesi, merkezi hükümetin tehlikesini de azaltabilir ve önleyebilir (Peele, 2004: 360- 361).

Bu anlamda Jones ve Kavangh'ın (1995: 208) görüşleri şöyledir: "Merkezi hükümetin belirlediği geniş ilkeler doğrultusunda, yerel yönetimler merkezi hükümetten farklı olarak şu olanakları sağlamaktadırlar:

a- yerel halkın kendilerini etkileyen kararların oluşumuna ve vatandaş eğitimine katılımını sağlamak;

b- yerel görüşlerin temsil edilmesi ve buna karşı yerel yönetim memurlarının hesap verebilir olması;

c- halkın kontrol sistemiyle daha fazla verimlilik elde edilmesi ve ulusal politikaların yerel şartlara uyumunun sağlanması;

d- yerel meclislerin merkezin kontrolünden uzak ve bağımsız olması."

Yerel yönetimler esas olarak yerel toplumların yerel ihtiyaçlarına cevap vermek üzere kuruldukları bilinir ve merkezi yönetimin yerel halka yakın olmamasından dolayı yerel hizmetlerin sunumunda verimli olamadıklarına inanılır. Yerel seviyede hizmetlerin daha verimli ve etkin bir şekilde sunulabilmesi için, yerel yönetimin yerel toplumun gelişimini artıracak faaliyetlerde çok önemli bir rolü olmalıdır (Oliver, 1991: 73).

Yerel yönetimin kurulma gerekçesi olarak modern bir devletin yapması gereken bütün fonksiyonları merkezi yönetimin yapabileceği kapasitesinin olmaması gösterilebilir, bu nedenle merkezi yönetim birtakım karar alma yetkilerini yerel yönetime devreder. Seçilmiş yerel meclis şeklindeki demokratik kurumlara yetkiler verme konusunda yoğun tartışmalar olmaktadır. Çoğulcu görüşe göre, farklı yönetim katmanları sadece merkezin kullandığı yetkiyi kullanmalıdır. Bu yüzden desantralizasyon faydalı olduğu görülmektedir, çünkü onunla karar oluşturma halka daha yakın hale getirilmektedir, yani yerel yönetim gerçekten yerel halkın kendi yerel bölgesinde ne tür hizmetlere gereksinim duyduğunu daha iyi görebilir ve anlayabilir. Aynı zamanda, yerel yönetimler yerel halkın kolayca ulaşabilecekleri en iyi ve uygun devlet daireleri ve yerel politikalara en kolay katılabildikleri kurumlardır (Garnett and Lynch, 2009: 250).

Yerel yönetimler ile merkezi hükümet arasında yetki dağılımı, keza yerel hizmetlerin paylaşımı konusunda belirli bir ölçü ve standart'ın olması gerekir. Bu anlamda yerel yönetimlerin oluşturulma sebebi, yerel nitelikli hizmetlerin karşılanması olarak açıklanabilir. Öte yandan merkezi hükümetin varlık sebebi olarak da, ulusal bir takım hizmetlerin görülmesi olduğu söylenebilir (Sezer ve Vural, 2010: 207).

*A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
4(2014) 119-137*
*A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014)
119-137*

3- YEREL YÖNETİŞİMİN TEMEL ÖĞELERİ: KATILIM VE HESAP VEREBİLİRLİK

3.1.Yönetişim

Son zamanlarda bilhassa 1990'lı yıllardan sonra yerelleşme hareketlerinin hız kazanmasıyla yönetim anlayışlarında da değişimler yaşanmaktadır. Söz konusu yönetim ile ilgili en önemli gelişmelerden birinin yönetim olduğu söylenebilir. Yönetişim (governance) kavramı, bütün gelişmeleri hesaba katan, oldukça geniş kapsamı olan bir kavramdır. Yönetişim kavramı yönetim kelimesinden daha kapsamlı olup bir dizi aktörler, süreçler ve merkezi yönetimin birincil olmaktan çıkıp diğer aktörlerle görece eşit olduğu bir durumu tanımlamaktadır (Rhodes, 1996; aktaran Coşkun, 2003: 40). Nitekim bu kavram, yönetim faaliyeti, şekli ya da sistemi ile ilgilidir. Söz konusu yönetim sisteminde, örgütler ve kamu ile özel sektör arasındaki sınır geçirendir. Yönetişimin özünü, hükümet ve hükümet dışı güçler arasında ve içinde oluşan ilişkilerin birbirlerini etkilemesi oluşturur. Yani bu kavram, kamu yönetimini, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarını içine alan kompleks bir sistemi ve bunların kendi aralarındaki ilişkiler ağını ve karşılıklı etkileşimlerini ifade etmek için kullanılmaktadır (Rakodi, 2003: 524, Eryılmaz, 2000: 28). Göymen'e (1999: 74) göre ise yönetim, toplumsal, siyasal ve yönetsel aktörlerin, toplumlara (onların sektörlerine ya da alanlarına) yol göstermek, onları yönlendirmek, denetlemek ya da yönetmek için yapılmış amaçlı faaliyetler olarak da tanımlanabilir.

Diğer taraftan Çukurçayır ve Eroğlu (2012: 218) yönetişimi çağdaş toplumlarda yerel yönetimlerin ve yerel siyasetin meşruiyetini sağlayabilecek en önemli araçlardan biri olarak görmektedir. Demokrasi ve kurumlarının "meşruiyetinin" giderek daha fazla sorgulanmasını, birtakım alışkanlıkların da bundan böyle değişmesi gerektiğinin açığa çıkarılmasını vurgulamaktadır.

Bovaird ve Löffler (2002: 16) katılımcılığın en iyi geçkeşebileceği yönetim şekli olarak yerel yönetişimi şöyle tarif etmektedirler: "bireylerin ve kuruluşların yerel düzeyde kendi refahlarını etkileyecek kararlar üzerinde (diğer paydaşlarla birlikte) güç kullanabildikleri şekilleri belirleyen resmi ve resmi olmayan kurallar, yapılar ve işlemler dizisidir." Yönetişimin bu tanımından aşağıdaki sonuçlar çıkarılabilir. Buna göre yönetim:

- ✓ sadece kamu otoritelerinde değil, bunun yanında çoklu paydaş senaryosu olarak kolektif problemlerin çözülmesinde vatandaşlar, iş dünyası, gönüllü sektör ve medya gibi paydaşları da içine alır;

- ✓ resmi ve resmi olmayan kurullarla ilgili olmasına rağmen paydaşlar arasındaki tartışma bu kurulların önemini değiştirebilir;
- ✓ artık mekanizmalar yönlendirilirken sadece Pazar yapılarına odaklanmaz, aynı zamanda hiyerarşik otorite ile kooperatif ağları da dikkate alır;
- ✓ sadece girdi ve çıktı, sonuçlar ve araçlar mantığı bakımından sebeplere bağlı olmaz, fakat toplumdaki (şeffaflık, bütünleşme , dürüstlük vs. gibi) birtakım anahtar süreçlerin özelliklerinin kendi değerlerine benzeme olasılığını da dikkate alır;
- ✓ kendi çıkarlarına daha çok fayda sağlayabilmek adına birbirleri üzerinde güç uygulamayı arayan paydaşların karşılıklı ilişkisinden dolayı , doğal olarak siyasal endişeye açıktır --ve bu yüzden yönetici veya profesyonel karar oluşturma elitlerine bırakılmaz.

Sonuç olarak yerel yönetişimin gerekli olduğu ve iyi bir yerel yönetimden çok daha işlevsel olabileceği aşağıdaki örnekte çok net bir şekilde anlatılmaktadır. Bovaird ve Löffler (2002: 16-17)'a göre; bu kadar geniş yönetim penceresinden bakılırsa, mükemmel bir yerel yönetimin mükemmel bir hizmet sunucusundan daha iyi olması gerekir. Hatta toplumdaki siyasal ve sosyal sorumluluklarını yerine getirdiği yöntemin de kusursuz olması lazımdır. Örneğin, çöp toplama olayında vatandaşlar çöplerini sokağa atmaya devam ettiği müddetce, mükemmel hizmet sunma sokakların temiz kalma garantisini vermeyecektir. Çünkü sokakları temiz tutabilme mücadelesinde, çocukları okulda uygun vatandaş davranışları konusunda eğitmek çok daha önemli olabilir. Diğer bir deyişle, 'iyi yerel yönetim' 'iyi yerel yönetimden' daha çok şeyi kapsamakta ve işlevseldir. Yönetişim (governance) ile bir yandan yönlendirme gücüne sahip hükümet, dış aktörleri de içeren esnek bir yapılanma kastedilirken, demokratiklik, açıklık, hesap verme, çoğulculuk, kararın ilgililere en yakın yerde üretilmesi (subsidiarite) gibi ilkelere de işaret edilmiş olmaktadır (Habitat II, 1996: 80). Yönetişim ile ilgili bu kadar genel açıklamadan sonra konumuzun ana temasını oluşturan hesap verebilirlik ve katılımcılık kavramlarının ne olduğu ve neden gerekli oldukları üzerinde duralım.

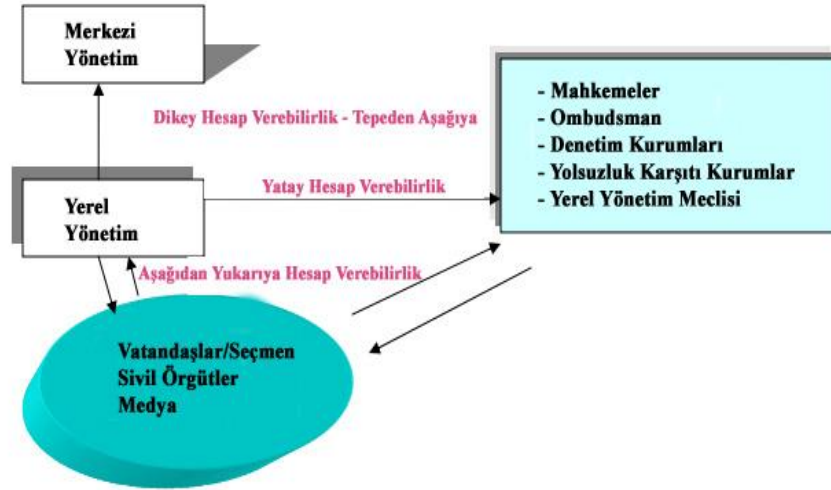
3.2. Hesap Verebilirlik

Hesap verebilirlik denildiğinde, hükümetin resmi olmayan günlük işlerinin yanında resmi sistemlerini, kurumlarını, yasalarını ve yönetmeliklerini uygulamaya koymasıyla iki şeyin ortaya çıkması akla gelir: siyasal liderlerin ve bürokratların faaliyetlerinden dolayı bütün vatandaşlara hesap vermeleri ve hükümetlerin onlar adına yaptığı ortak faaliyetlerin

A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
4(2014) 119-137
A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014)
119-137

sorumluluğunu vatandaşların benimsemesi ve kabul etmesidir. İyi işleyen bir yerel yönetim bütçesinde ve yönetim yapısında, yerel yönetim halka, kamu kurumlarına ve üst düzey yönetimlere hesap verebilmesi gerekir. Bunlar sırasıyla aşağıdan yukarıya, yatay ve dikey hesap verme çeşitleri olarak adlandırılır. Aşağıdan yukarı hesap verebilirlik seçim sürecinde faaliyette bulunan vatandaşları veya dolaylı olarak (hükümet dışı örgütler, sivil toplum gibi) sivil örgütleri veya medyayı kapsayabilir. Yatay hesap verebilirlik, yerel yönetimin kötüye kullanımını ve yetersizliklerini kontrol etmek için birtakım kamu kurumlarının buna dahil edildiğini ifade eder. Bu kamu kuruluşları arasında seçim komisyonlarını, yerel yönetim meclislerini, mahkeme sistemini, ombudsmanı veya çeşitli denetim kurumlarını sayabiliriz. Dikey olarak da yerel yönetimin merkezi veya eyalet hükümetine karşı hesap vermesi söz konusudur (Schaeffer ve Yılmaz, 2008: 11). Aşağıda verilen şekilde bu anlatılan hesap verebilirlik düzeylerini ve ağlarını görmek mümkündür ve şeklin incelenmesi faydalı olacaktır. Bu bakımdan iç yönetsel hesap verebilirlik vatandaşlardan ve hizmet alanlardan gelen geri beslemenin ortaya koyduğu dış hesap verebilirliklerle gün yüzüne çıkarılmalıdır. Yerel yönetimlerin hesap verebilirliklerinin güçlendirilmesini daha fazla desentralizasyon ve yerel yönetimlerin idari özerklik girişimlerini artırma bağlamında düşünersek gerekli olduğu da söylenebilir.

Şekil 1: Hesap Verebilirlik Ağları

Kaynak: Schaeffer ve Yılmaz, 2008: 12

Yerel ve ulusal düzeyde demokratik yönetim, yalnız kamu görevlilerinin hesap verebilir kılınmasıyla başarılabilir. Bu anlamda, devlet memurlarının seçilmiş temsilcilere ve seçilmişlerin de halka sorumlu

olmaları ve hesap verebilmeleri savunulmaktadır. Hesap verebilme aracı olarak birtakım mekanizmalar vardır. İşte bunların en önemli iki ana mekanizması; a) Bürokrasinin seçilmişlere karşı sorumlu kılınması, b) Seçilmişlerin halka karşı sorumlu olması ve hesap verebilmesi. Seçilmişlerin halka karşı hesap vermesinin yolları ise seçimler, siyasi partiler, sivil toplum, medya, halk mitingleri, resmi şikayet prosedürleri ve kamuoyu araştırmaları olarak sayılabilir (Blair, 2000: 27-30).

Kamusal hesap verebilirlik mekanizmaları, bütçe kaynaklarını amacı dışında ve kötüye kullanıma karşı koruyucu olabilir, ancak bu mekanizmaların hala bazı eksiklikleri vardır. Geçtiğimiz on yılda, birtakım sosyal hesap verebilme mekanizmaları kamusal hesap verebilme sistemlerinin zayıflığına tepki şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu talep yönlü araçlardan vatandaşların tercihlerinin ve ihtiyaçlarının belirlenmesinde ve kamu kaynaklarının yanlış kullanımını ve aktarımını önlemekte kullanılanları şöyle sıralayabiliriz: yerel yönetimin finansal bilgilerini (bütçelerini ve yılsonu mali sözleşmelerini) kamunun erişimine açık hale getirmek; katılımcı bütçe uygulamaları yoluyla bütçe süreçlerine kamunun yüksek katılımına izin vermek; fon kaçakları ile bütçe uygulamalarını gözleyen katılımcı kamu harcama izleme programlarını ve bağımsız bütçe analizlerini başlatmak (Schaeffer ve Yılmaz, 2008: 14).

3.3. Katılım Kavramı ve Gerekliliği

Yerel politika kararlarının oluşturulması o bölgede yaşayan insanlar olarak günlük hayatımızı birçok yönden etkilemektedir. Hayatımızı bu kadar etkileyen kararların oluşturulmasında halkın görüşlerinin alınması ve dolayısıyla onların katılımı da oldukça önemlidir. Halk katılımı, daha çok herhangi bir karardan etkilenenlerin o kararın içine dahil edilmeleri anlamına gelmektedir. Bir başka görüşe göre halk katılımı, genel olarak kurumların görevli oldukları politika alanlarında gündem belirleme, karar verme, politika oluşturma olarak tanımlanabilir (Rowe ve Frewer, 2004: 512 den aktaran Genç, 2012: 48). Bunun yanında halk katılımının ortaya çıkmasında vazgeçilemeyen dört ana faktör vardır: 1- katılım için yasal hak ve fırsat; 2- bilgiye ulaşma; 3- kaynak sağlanması; 4- katılanların temsil edilebilirliği (Smith, 1984: 253-254). Katılımın en yaygın şekillerinden biri belirli aralıklarla temsilcilerin seçiminde seçmenlerin oy kullanma işlemiyle gerçekleşir. Ancak bu çok dar ve yetersiz bir katılım şekli olarak görülmektedir. Bu nedenle bu kadar etkilendiğimiz karar oluşturma sürecinde temsilcilerimizi seçmek üzere belirli aralıklarla oylarımızı kullanmaktan başka yerel politikaları etkilemek için neler yapabileceği konusunda çalışılmakta ve katılımın farklı tanımları yapılmaktadır. Nitekim Çukurçayır (2006: 42-43 den aktaran Genç, 2012: 48-49) katılımı, kişilerin siyasal ilişkileri ve etkinlikleri etkilemek/yönlendirmek üzere giriştikleri

- A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 119-137*
- A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014) 119-137*

yasal davranışlar ya da yurttaşın siyasal kararları etkilemeye çalışması olarak tanımlarken, Öner (2005: 60 dan aktaran Genç, 2012: 48) ise daha uzun bir tanım ile katılımı şöyle anlatıyor: “katılım, kamu politikalarının belirlenmesinde, uygulanmasında ve denetlenmesinde yer alma, iktidarı kullanan kişilerin kararlarını etkilemeye yönelik eylem ve işlemlerde bulunma, siyasal ve toplumsal örgütlerin etkileşimi, karar vermede kaynakların ve zamanın daha iyi kullanılması, amaçlara ulaşmak için çeşitli faaliyetlere girişmek, paylaşılan amaçlar doğrultusunda müşterilerin ve ortakların yürüttüğü faaliyetler olarak tanımlanabilir.” Halk katılımının amacı 1960’lardan sonra değişmiş ve 1970’lerden sonra politika oluşturma demokratiklik ve meşruluk kazanmaya başlamış, politika analizi kalitesini artırmada ve politika oluşturmak için destek sağlamada paydaşların katılımı sağlanmaya çalışılmıştır (Lourenço & Costa, 2006:1499). 1960 ve 1970’lerdeki halk katılım hareketinin gelişimi karar oluşturma ve planlamada daha önemli araçlar ve fırsatlar oluşturmayı hedefliyordu. Buna göre halk katılımı şöyle tanımlanabilir: halk katılımı bir karar, plan veya politikayı etkilemek için seçimlerde oy kullanmanın haricinde ilgili halk, kişi veya grubun yaptığı herhangi bir faaliyettir. Görüldüğü gibi, katılım çoğulcu sistemin tabanını genişleten bir araç olarak algılanır ve böylece planlama ve karar oluşturma yönetiminde ‘açıklık’ı ortaya koyar.

Katılımın en can alıcı yanını, vatandaşlara kendilerini etkileyen yerel yönetim kararlarında anlamlı bir rol verilmesi oluşturmaktadır. Hesap verebilirlik ise halkın yerel yönetimi kendilerini ne şekilde etkiledikleri konusunda sorumlu tutabilecekleri anlamına gelmektedir. Demokratik yerel yönetimde katılım yoluyla, yerel yönetimin yaptıkları faaliyetlerde halktan girdilerin artacağı belirtilirken, hesap verebilirlik yoluyla da, yerel yönetimin yaptığı veya yapmadığı şey üzerinde halkın kontrolünün çoğalacağı söylenmektedir. Öte yandan, çıktı olarak yerel hizmet sunumunu artırabileceği gibi, yeterli sayıda verici olduğu için önemli miktarda yoksulluğu da azaltabilir (Blair, 2000: 22).

Katılımcılık anlamında Colin Copus da (2006) şunları tartışıyor. Ona göre, vatandaşların kendilerini yönetmek üzere seçtikleri kişiler üzerinde birtakım güçleri olması gerekir; zira basit siyasal mekanizmalar hesap verebilirliği ve vatandaş hakimiyetini sağlamak üzere devreye sokulur. Çünkü seçilmiş temsilcileri temsil ettikleri kişilere yakınlaştıran ve seçimler arasında siyasileri görevden uzaklaştırabilen bir sistemden daha güçlü hiçbir mekanizma yoktur.

4- YEREL YÖNETİM MEVZUATLARIMIZDA KATILIMCILIK VE HESAP VEREBİLİRLİK UYGULAMALARI

Kamu yönetimi ve yönetime katılma ile ilgili olarak son zamanlarda en çok kullanılan kavram yönetişimdir (governance). Yönetişim yaklaşımı kamu politikalarına ilişkin kararların alınması ve uygulama sürecinde demokratik katılımı ön planda tutar (Uçar, 2004: 103). Ökmen ve arkadaşları (2004: 44), yönetişim kavramı ile kamu yönetimi ve demokrasiye önemli katkılar sağlanabileceğini ve bunun bilhassa yerel yönetimlerin öne çıkarılması ve yerel yönetişimin yaygınlaştırılması yoluyla olabileceğini söylemektedirler. Çukurçayır ve Eroğlu (2012: 217) ise yönetişimin, genelde ve yerelde “yeni bir toplumsal işbölümü” olarak görüldüğünü ve bu iş bölümünde devletin tek belirleyici güç olmadığını belirterek, bunun yanında toplumsal sorunların çözüme kavuşturulmasında yerel, ulusal ve uluslararası aktörlerin de katılımını sağlayan bir sistem olduğunu ifade etmektedirler. Zira bu yeni yaklaşım ile, merkezi birimlerin yükünün azaltılması; ortaya çıkabilecek kamunun zayıflıklarının, eksikliklerinin, insan ve finansal ihtiyaçlarının karşılanması için kamu hizmetlerinin yönetiminde doğrudan sunumun azaltılması; yeni melez (hybrid) kamu-özel ortaklık formu oluşturulması ve merkezi yönetimin, yerel yönetimler, hükümet dışı organizasyonlar ve özel sektör grupları ile iş birliği yapması hedeflenmekte ve öngörülmektedir (Al, 2002: 234).

İyi yönetişimde, adil yetki ve sorumluluk paylaşımı sadece merkezi yönetimle yerel yönetim arasında değil; kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplum örgütleri arasında olmalıdır. Kamu kesimi kamu hizmetlerinin yürütülmesinde, bazen bir düzenleyici, bazen bir denetleyici, bazen bir hakem ama her zaman bir ortak olarak kendisini konumlandırmalı ve tekel olma eğiliminden uzak durmalıdır. Bunu yaparken bütün kesimleri, sivil örgütleri, özel sektörü yani tüm kamuoyunu yeterince bilgilendirmeli ve katılımlarına imkan sağlamalıdır. Görev ve yetkiler düzenlenirken sivil toplum ve özel sektöre yer vermeli ve onları öne çıkarmalıdır. Bu şekilde ortaya çıkacak sinerjinin, kamu hizmetlerinin iyileştirilmesine ve toplumsal sorunlar için etkili çözümler üretilmesine katkı sağlaması mümkün olabilir (Gündoğan, 2010: 42-43).

Konumuz açısından 5302 sayılı yeni İl Özel İdaresi Kanunu'nun getirdiği yeni uygulamaların birçoğu ile söz konusu yönetişim faktörü olarak katılımcılığın ve hesap verebilirliğin ön plana çıkarıldığı ve gerçekleştirilmeye çalışıldığı söylenebilir. Nitekim eski kanunda olmayan ve il özel idare teşkilatının işleyişine getirilen iki önemli yenilik kanunun 16. ve 17.maddelerinde zikredilmektedir. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 16. maddesine göre, il genel meclisi, bir yıl görev yapmak üzere üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları

*A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
4(2014) 119-137*
*A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014)
119-137*

oluşturabilmektedir. Plan ve Bütçe ile İmar ve Bayındırlık Komisyonları en çok yedi kişiden oluşmaktadır. İhtisas komisyonları, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin il genel meclisindeki üye sayısının meclis üye sayısına oranlaması suretiyle oluşturulur. Eğitim, Kültür ve Sosyal Hizmetler Komisyonu, İmar ve Bayındırlık Komisyonu, Çevre ve Sağlık Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu kurulması zorunludur.

Yönetişim anlamında 5302 sayılı yeni İl Özel İdare Kanunu bu komisyonlara birçok aktörün katılmasına imkan sağlamaktadır. Buna göre, ihtisas komisyonlarına kaymakamlar ve il'deki kamu kuruluşlarının amirleri ve il'deki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversite ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili köy ve mahalle muhtarları ile sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılarak görüş bildirmeleri katılımcılık boyutunun yüksekliğini gösterir. Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanma prensibiyle ve stratejik planın hazırlanışında, varsa üniversitelerin, meslek odalarının ve konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşlerinin de alınmasıyla yerel politika kararlarının oluşumunda tek aktör yerine birçok aktörün yer aldığı ve böylece katılımcılığın arttırılmaya çalışıldığı söylenebilir. Komisyon raporlarının açık olması ve çeşitli şekillerde (yerel gazete ve televizyonlarla) halka duyurulması kanunun açıklığa önem verdiğini gösteriyor. Bu bağlamda Coşkun'un da (2003; 42) belirttiği gibi: "kamu politikalarına ilişkin kararların alınması ve uygulanması sürecinde demokratik katılım ön planda tutulur. Yönetişim ağları, kamu-özel-gönüllü kuruluşlar arasında ortaklıklar ve işbirliği toplumun değişik kesiminin aktif katılımını mümkün kılar." Al (2002: 237) ise, yönetişimin temel amacının: "bireyleri, sivil toplum kuruluşlarını, iş dünyasını, diğer bir ifadeyle toplumu, yönetimle bütünleştirmek; politikaların belirlenmesinden uygulanmasına kadar toplumu önemli bir aktör olarak devreye sokmak; demokratik değerleri güçlendirmek; yönetime karşı duyulan ve gittikçe artan güvensizlik duygusunu azaltmak" olduğunu belirtmektedir.

Öte yandan 5302 sayılı yeni Kanunla il özel idarelerinin denetimi konusuna da ayrı bir önem verilmiş, bu yüzden denetim konusu beş ayrı maddede (37, 38, 39, 40, 41) anlatılmıştır. Denetimin temel amacı özel idare teşkilatının faaliyet ve işlemlerinde hataların yok edilmesi, çalışanların ve özel idare teşkilatının gelişmesini sağlamak, hizmetlerin ve sonuçlarının mevzuata, önceden belirlenmiş hedef ve amaçlarına, performans ölçütlerine uygunluğunu ölçmek ve elde edilen sonuçları rapor halinde ilgililere duyurmaktır.

38. madde ile, il özel idarelerinde iç ve dış denetimin yapılacağı vurgulanmakta ve bu denetime ilişkin sonuçların kamuoyuna açıklanması ve

meclisin bilgisine sunulması ile hesap verebilirlik uygulamasının az da olsa gerçekleştirildiği söylenebilir.

39. maddede valinin faaliyet raporu hazırlaması ile stratejik plan ve performans hedeflerine göre yapılan faaliyetlerdeki gerçekleşme ve sapmaların nedenlerinin açıklanması hedeflenmiştir. Yine bu rapor mart ayı toplantısında vali veya genel sekreter tarafından meclise sunularak, bir örneği İçişleri Bakanlığı'na gönderilerek ve kamuoyuna da açıklanarak bir yıl boyunca yapılan faaliyetlerin hesabı verildiği söylenebilir.

Yeni Kanununun 40. maddesi ile il özel idarelerinin hizmetlerinin aksatılmaması istenmekte ve bu konuda yeni bir denetim ve kontrol sistemi kurulması vurgulanmaktadır. Bu maddeye göre özel idare hizmetlerinin aksatılması ve bunun tesbit edilmesi üzerine, İçişleri Bakanlığı'na müdahale yetkisi verilmektedir. Bu yetkiye göre İçişleri Bakanlığı, hizmetin özelliğine göre il özel idaresine uygun bir süre vererek aksaklığın giderilmesini isteyecektir. Bu süre zarfında aksaklık giderilmezse, bakanlık söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden isteyebilmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere 5302 sayılı yeni Kanun, il özel idarelerinin işleyişi ile ilgili birtakım yeni uygulamalar getirmiştir. Bunların çoğunun şeffaflığı, katılımcılığı, demokratikliği, hesap verebilirliği, en önemlisi de etkinlik ve verimliliği ön plana çıkarmak için getirilen yenilikler ve uygulamalar olduğu söylenebilir. Denetimle ilgili getirilen yeniliklerin bir kısmı vatandaşın yönetimi denetlemesi şeklinde dış denetim, bir kısmı da öz denetim ve hiyerarşik denetim şekli olarak kabul edilebilir.

Aynı şekilde katılımcılık ve hesap verebilirlik anlamında 5393 sayılı Belediye Kanununu ile 5216 sayılı Büyükşehir Kanununa baktığımızda bu kanunlarımızda da birtakım katılımcı uygulamaların olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim 5393 sayılı Belediye Kanununun 13.maddesindeki hemşehri hukuku yönetsel katılıma ve açıklığa uygun olarak düzenlenmiştir. 13.maddeye göre; “herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir.” Dolayısıyla hemşehrilerin belediyenin aldığı kararlara ve yaptığı hizmetlere katılma, belediyenin faaliyetleri konusunda bilgi alma ve belediyenin yaptığı yardımlardan yararlanma hakları vardır. Hemşehrilerin bu haklardan yararlanmalarının yanında, belediyenin kanunlara dayalı çıkaracağı her türlü emir ve talimatlarına uyma, belediyenin isteyeceği her türlü harç, vergi ve katılma paylarını ödeme zorunlulukları da vardır. 5393 sayılı Belediye Kanunu, yerel politika kararlarının oluşturulmasında ve hizmetlerin sunumunda halkın katılımını ve denetimini artırmayı hedefleyerek, böylelikle vatandaş ile yönetenler arasında işbirliğinin gelişmesini önemseyen bir anlayışa sahiptir denilebilir. Zira 13.maddedeki hemşehri hukukunun yanısıra, 76.ve 77.maddelerinde, sırasıyla “kent konseyi” ve “belediye hizmetlerine gönüllü katılım” konusuna yer verilmiştir. Kanununun 76.maddesine göre, kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve

A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4(2014) 119-137
A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014) 119-137

hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışmaktadır. 77.madde ise, belediye hizmetlerine gönüllü katılıma imkan vermekte ve katılımın hangi konularda olacağını hüküm altına almaktadır. Dolayısıyla bu madde ile sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürülülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmet konularında, beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliğin artırılması hedeflenmiş ve belediyelerin gönüllü kişilerin katılımını sağlayacak programlar hazırlaması öngörülmektedir (Ökmen ve Parlak, 2013: 249-250).

Gerek il özel idarelerinin ve gerekse belediyelerin eski kanunlarında olmadığı halde yeni kanunlarda yani 5302 sayılı yeni İl Özel İdare Kanununda ve 5393 sayılı yeni Belediye Kanununda yer verilen stratejik plan ve yıllık performans planı hazırlama zorunluluğunun getirilmesi ve bu planların ilgili yerel yönetimin meclisinde görüşülerek kabul edilmesi, kabulünden sonra da halkın bilgisine sunulması bir bakıma bu yerel yönetimlerin halka hesap vermesi olarak değerlendirilebilir. Yine nüfusu 50.000'i geçen belediyelere 5393 sayılı Belediye Kanununda stratejik plan hazırlama zorunluluğu getirilmesi ve bu stratejik planların hazırlanmasında beldedeki üniversitelerin, STK'ların, kamu kurumu temsilcilerinin ve esnaf odaları gibi çeşitli paydaşların görüşleri alınarak hazırlanması, arkasından belediye meclisinin görüşerek kabul etmesinden sonra uygulamaya geçirilmesi, yeni mevzuatlarda yerel kararların oluşturulmasında katılımcılığa önem verildiği sonucu çıkarılabilir.

Öte yandan yine il özel idarelerinde olduğu gibi belediyelerde de süresi bir yılı aşmamak üzere, Kanun "İhtisas Komisyonları"nın ve "Denetim Komisyonu"nun kurulabileceğini bildirmektedir. Kanunun 24.maddesi ihtisas komisyonlarını ve 25.maddesi de denetim komisyonunu düzenlemektedir. Zira 24.maddeye göre, "belediye meclisleri, üyeleri arasından en 3 ve en fazla 5 kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir." Plan ve bütçe komisyonu ile imar komisyonu, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerinde olan belediyelerde kurulması zorunludur. Bu komisyonlara ildeki mahalle muhtarları, üniversite temsilcileri, STK'lar, kamu kurumu amirleri, sendikalar ve esnaf odaları gibi çeşitli katmanlar oy hakkı olmaksızın görüşlerini bildirmek üzere katılabilirler. Yine bu komisyon raporları halka açıktır ve çeşitli şekillerde halka duyurulur.

Kanunun 25.maddesine göre oluşturulan denetim komisyonu, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerinde olan belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıla ait hesaplarını incelemek üzere kendi üyeleri arasından gizli oyla oluşturduğu bir

komisyondur. Bu komisyon, belediye birimlerinden ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkilidir. Çalışmalarını 45 gün içinde tamamlar ve mart ayı sonuna kadar meclis başkanlığına sunar. Böylelikle bizzat seçmenin kendisi hesap sormasa da seçmiş oldukları temsilcileri aracılığıyla belediyenin hizmet veren birimlerinden hizmetlerin hesabı sorulabilmektedir. İşte yeni kanunlarımızdaki bu uygulamalarla, yani ihtisas komisyonları ve denetim komisyonları ile yerel yönetimlerimizde katılımcılığın ve hesap verebilirliğin, batıdaki örnekleri kadar olmasa da, bir nebze uygulamaya geçirildiği söylenebilir.

Yukarıda 5393 sayılı Belediye Kanununa dair anlatmış olduğumuz katılımcılık ve hesap verebilme uygulamalarını aynı şekilde 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununda da görmek mümkündür. Çünkü köy kanunu hariç 2004 ve 2005 yıllarında peşpeşe kabul edilip hayata geçirilen yeni yerel yönetim mevzuatlarımızın (5302, 5393 ve 5216 sayılı kanunlar) hepsinde stratejik plan ve performans planı hazırlayıp meclislerin onayına sunma, ihtisas komisyonları oluşturma ve bu komisyonlara ilgili kuruluş, oda, STK'lardan temsilciler katılıp görüş bildirme uygulaması mevcuttur. Bu yolla yerel politika ve hizmetlerin oluşturulması sürecine toplumdaki çeşitli paydaşların katılmasına olanak tanınmaktadır. Ancak ihtisas komisyonlarının oluşumunda her bir yerel yönetim kurumunun kurulmasını zorunlu gördüğü komisyon ve üye sayısı farklı olabilmektedir. Nitekim belediye ve özel idarelerde en az 3 ve en çok 7 üyeden oluşan komisyonlar kurulurken, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 15.maddesinde komisyonların en az 5 ve en çok 9 kişiden oluşabileceği belirtilmektedir. Yine kurulması zorunlu olan komisyonlar; imar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plan ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonundan oluşmaktadır. Bunların haricinde büyükşehir mevzuatında katılımcılık olarak değerlendirilebilecek iki hüküm daha sayabiliriz. Bunlardan birisi Kanunun Madde 7/v bendine baktığımızda, büyükşehir belediyesinin görevleri arasında sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yapmak, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işletmek olduğunu görmekteyiz. İşte söz konusu kanun bu hizmetlerini yaparken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği içine girilmesini öngörmekte ve böylelikle bu hizmetlerin yürütülmesinde ilgili paydaşların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması hedeflenmiştir denilebilir. İkinci olarak aynı şekilde kanunun 8.maddesi ile 9.maddesinde zikredilen, sırasıyla alt yapı koordinasyon merkezi ve ulaşım koordinasyon merkezlerinin kurulmalarında da konuyla ilgili kamu kurumlarının, özel kuruluşların, ilgili odaların ve uzman kişilerin bu komisyonlara katılımları

*A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
4(2014) 119-137*
*A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014)
119-137*

sağlanarak görüşlerinin alınması hedeflenmiştir. Oluşturulan bu koordinasyon merkezlerinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Genellikle ülkelerin yönetim şeklini incelediğimizde her ülkede bir merkezi (hükümet) yönetim, bir de yerel(hükümet) yönetim vardır. Merkezi yönetimler daha ziyade ülke geneline hitap eden hizmetleri sunmakla görevliyken, yerel yönetimler de yerel nitelikli hizmetleri sunmakla görevlendirilmişlerdir. Bu anlamda yerel yönetimler, merkezi yönetimin yerelde hizmetleri etkin sunamayacağından hem merkezi yönetime bir yardımcı, hem de iktidarı bir bakıma frenleyerek sağlıklı demokrasinin işleyişine katkı sağlayıcı olarak görülürler. Zira demokrasi, halkın kendi kendini yönetmesi anlamında beldesinde alınan kararlara katılma ve bu kararlarla ilgili görüşlerini bildirme hakkının olduğu bir yönetim anlayışına dayanmaktadır. Nitekim demokrasi açısından, yerel yönetimler halkın sık sık siyasete katılabildiği doğrudan demokrasi için en uygun araç oldukları kabul edilerek katılım ve hesap verebilirlik kanalları genişletilmelidir. Merkezi yönetimle karşılaştırıldığında, merkezi yönetimde genel seçimlerden başka halkın karar oluşturmaya katılma olanağı bulunamazken, yerel yönetimlerde yönetimin kendilerine daha yakın olması sayesinde istediği zaman katılabilme olanağı olması demokrasi açısından bir avantaj olarak görülmeli ve bu katılım şekilleri daha da artırılmalıdır.

Yerel yönetimler, siyaset literatüründe, çoğulcu siyasi sistemin vazgeçilmez unsurları arasında yer almaktadır. Bu bakımdan gittikçe hizmet yükü artan merkezi hükümetin üstlendiği bu hizmetleri etkin ve verimli sunamamasına yol açmıştır. Dolayısıyla yerel yönetimlere merkezi hükümetin verimli sunmadığı bu hizmet yükünün hafifletilmesinde çok büyük görevler düşmektedir. İşte buna istinaden, merkezi hükümet birtakım siyasa yapma ve karar oluşturma ile ilgili yetkilerini desantralizasyon uygulamasıyla yerel yönetimlere devretmelidir. Böylece kamu hizmetlerine ilişkin kararların alınması halka daha yakın hale getirilerek, kararlara halkın katılımı daha kolaylaştırılmış olmakta ve katılım olanakları da artırılmaktadır. Hatta yerel hizmetlerle ilgili kamu politikalarının oluşumunda, yerel halkın ihtiyaçlarının daha kolay tespit edilebileceği ve katılımın artırılmasıyla bu politika kararlarına halkın ilgisinin de artacağı söylenebilir.

Yönetimde son zamanların trendi ve anlayışı olarak yönetişim uygulaması benimsenmekte ve hayata geçirilmeye çalışılmaktadır. Çünkü yerel yönetimler yönetişime en uygun yönetim kademesi olarak görülmekte ve gerek yerel politika kararlarının alınmasında, gerekse yerel hizmetlerin

sunulmasında yönetim uygulamasıyla katılım en kolay bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Yerel yönetimlerin hesap verebilirliklerinin güçlendirilmesini, saydamlığı ve yerel yönetimlerin idari özerklik girişimlerini artırma bağlamında düşünürsek, hesap verebilirlik çok gerekli bir faktör olarak kabul edilmelidir.

Kamu kurumlarının ve çalışanlarının performanslarının belirlenmesinde, yöneticilerin vatandaşların istek ve ihtiyaçlarının ne kadarını bilebildikleri ve karşılayabildiklerini bilmeleri önemlidir. Bunun için vatandaş ve bürokratlar arasında bilgi akışının olması gereklidir. Ancak çoğu zaman kamu görevlileri vatandaşın fikirlerine ve ihtiyaçlarına kapalıdır ve aynı şekilde vatandaşlarda da bürokratların teknik bilgi ve kapasiteleri yoktur. Bu bakımdan daha etkin kamu programları oluşturmak için bu iki paydaşın bir araya gelip 'akıllı' demokratik yönetim mekanizması oluşturması gerekmektedir (Kapucu, 2012: 38).

İyi yönetişimin yönetime etkisi konusunda söylenebilecek en önemli bir şey, yetki ve sorumluluk paylaşımını toplum yararına olacak şekilde değiştirmesidir. Bu anlamda hizmet sunumu ve politika oluşturmada yetki ve sorumluluklar sadece merkezi yönetim ve yerel yönetime bırakılması şeklinde değil, bunlarla birlikte kamu örgütleri, özel sektör ve sivil toplum örgütleri arasında paylaşılmalıdır. Ancak bu paylaşımında devlet kesimi hiçbir zaman tekel olma eğilime girmemeli ve kimi zaman denetleyici, kimi zaman düzenleyici ya da bazen de bir hakem olarak her zaman bu ortaklığın içinde olmalıdır. Mümkün olduğunca tüm kesimler bilgilendirilmeli ve katılımları sağlanmalıdır. Görev ve yetki paylaşımında sivil toplum ve özel sektöre yer verilmeli ve öne çıkarılmalıdır.

2004 ve 2005 yıllarında peşpeşe çıkarılan yeni yerel yönetim yasalarımız (5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu) kendilerinden önce uygulamada olan eski yasalarla karşılaştırıldığında daha demokratik, katılımcı ve hesap verebilir özelliklere sahip oldukları söylenebilir. Ancak buna rağmen Avrupadaki Hollanda, Almanya, İsveç gibi örnekleri ile ABD, Avustralya, Kanada gibi diğer gelişmiş ülkelerdeki örneklerine oranla yeterli olmayıp daha fazla demokratik, katılımcı ve şeffaflığa sahip uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Katılımcılık uygulamasının gerçekleştiği ihtisas komisyonlarına katılan paydaşların sadece görüşleri alınması yeterli sayılmayıp, kararların oluşturulmasında onların da oyları dahil edilmelidir. Öte yandan belediyelerin yerel hizmetleri oluşturmadan ve sunmadan önce yöre halkının da görüşleri çeşitli uygulamalarla (anket, halk oyu vb.) alınmalıdır. Bu bağlamda Belediye Kanununun 76.maddesinde kurulmasına olanak sağlanan Kent Konseylerinin kurulmaları yaygınlaştırılmalı ve etkin hale getirilerek yerel politikaların oluşturulmasında görüşleri alınmalıdır. Bu yolla daha fazla katılımcı uygulamalar gerçekleştirileceği gibi, yerel halkın

- A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
4(2014) 119-137
- A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014)
119-137

kendi ihtiyaçlarının belirlenmesinde yani yerel hizmetlerin oluşturulma kararlarının verilmesinde kendi görüşleri geçerli olacaktır. Böylece hem hizmetlerin sağlanmasında yaşanacak olumsuzluklar yaşanmayacak, hem de hizmetlerin denetimi yani hesap verebilirliği kendiliğinden yapılacaktır.

Sonuç olarak genelde son çıkan yerel yönetim yasalarımız katılımcılık ve hesap verebilirlik anlamında iyi yönetimi sağlayacak şekilde düzenlenmiş midir? Evet, son yasalarımızda bu uygulamaların bir kısmını görmekteyiz, fakat yeterli olduğunu söyleyemeyiz. Çünkü bu uygulamaların bazıları ya yetersiz ya da henüz hayata geçirilmemişlerdir. Bu bakımdan yasada yer verildiği halde uygulaması tam olarak gerçekleştirilmeyen Kent Konseyleri vb uygulamaların, göstermelik uygulamalar olarak değil, gerçek uygulamalar olarak faaliyetlerini yürütmelerinin gerekli olduğu söylenebilir. Bu konuda Şahin (2011: 173-188)'in Ankara ilindeki belediyeler üzerinde yaptığı araştırmadan da bu yargıya varılabilir. Yapılan araştırmaya göre kent konseylerinin gerçek anlamda özerkleştirilmesi için gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılması lazımdır. Bu mevzuat düzenlemesinin amacı bütünsel, sürekli, tüm ölçekleri kapsayan, gönüllülüğe dayalı ve belediyelerin katılımcılığı kolaylaştırdığı bir süreci kapsamalıdır. Böylece kent konseyleri, katılımcılık uygulamalarında belediyelerin destekçisi gibi uzantısı olmak yerine, gerektiğinde katılımcılığı denetleyen, gerektiğinde vatandaş için yeni katılım fırsatları oluşturarak katılımı genişleten ve yaygınlaştıran birer araç konumunda olmalıdırlar.

KAYNAKÇA

- Al, H. (2002). *Bilgi Toplumu ve Kamu Yönetiminde Paradigma Değişimi*, Bilim Adamı Yayınları, Ankara.
- Blair, H. (2000). Participation and Accountability at the Periphery: Democratic Local Governance in Six Countries, *World Development*, Vol. 28, No. 1, pp. 21-39.
- Bovaird, T and Löffler, E. (2002). Moving from Excellence Models of Local Service Delivery to Benchmarking 'Good Local Governance', *International Review of Administrative Sciences*, SAGE Publications(London, Thousand Oaks, CA and New Delhi), Vol.68, pp,9-24.
- Copus, C. (2006). Public: Locopolis: Governance and citizenship in the 21st century: New localism means new local government, *The Guardian* (London,UK) 05 Oct. 2006:25
- Coşkun, Selim. (2003). Kamu Yönetiminde Yönetişim Yaklaşımı, **Asım Balcı , A. Nohutcu, N.K. Öztürk ve B.Coşkun (Ed.)**, *Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar* (s.39-55), Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Çukurçayır, M. A. ve Eroğlu, H. T. (2012). Yönetişim Yaklaşımı ve Türkiye'de Kent Konseyleri, **Fatma Neval Genç (Ed)**, *Yönetişim ve Yönetim Ekseninde Kamu Yönetimi* (s.215-244) , Ekin Yayınevi-Bursa.
- Eryılmaz, B. (2000).*Kamu Yönetimi*, Erkan Matbaası , İstanbul.

- A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
4(2014) 119-137
- A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014)
119-137

- Garnett, M and Lynch, P. (2009). *Exploring British Politics*, 2nd. Ed., Pearson Education Ltd..
- Genç, F. N. (2012). Yönetişim, Yönetime Katılım ve Farklı Katılım Türleri, **Fatma Neval Genç (Ed)**, Yönetişim ve Yönetim Ekseninde *Kamu Yönetimi* (s.47-86) , Ekin Yayınevi-Bursa.
- Göymen, K. (1999).Türk Yerel Yönetiminde Katılımcılığın Evrimi: Merkeziyetçi BirDevlette Yönetişim Dinamikleri, *Amme İdaresi Dergisi*, C.32, S.4, ss.67-83.
- Gündoğan, E. (2010). Yönetişim: Kavram, Kuram ve Boyutlar, **M. Akif Çukurçayır, H. Tuğba Eroğlu, Hülya Ekşi Oğuz (Ed.)**, *Yönetişim* (Kuram, Boyutlar, Uygulama), s. 1-52.
- Habitat II (1996).*Ulusal Rapor ve Eylem Planı*, İstanbul.
- Jones, B. and Kavanagh, D. (1995).*British Politics Today*, Manchester Un. Press, Oxford Road, Manchester, M13, 9NR, UK.
- Kapucu, N. (2012). “Sivil Toplumun Kamu poltikalarına Etkin Katılımı: Yeni Kamu İşletmeciliğinden Yönetişime Geçiş ve Devlet-Birey İlişkileri, **Fatma Neval Genç (Ed)**, Yönetişim ve Yönetim Ekseninde *Kamu Yönetimi* (s.31-46) , Ekin Yayınevi-Bursa.
- Kestellioglu, G. (2011). “Yerel Demokrasi Ve Kent Konseyleri: Kahramanmaraş Örneği”, **Enes Battal KESKİN (Ed)**, Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı(s. 52-74) , 6 - 7 MAYIS 2011-BURSA.
- Kingdom, J. (1999).*Government and Politics in Britain* (an Introduction), Blackwell Publishers Ltd. 108 Cowley Road, Oxford OX 4 1J-F, UK.
- Lourenço, R. P.and Costa, J. P. (2006) . Incorporating citizens' views in local policy decision making processes, *Decision Support Systems* 43 (2007), pp.1499–1511.
- Oliver, D.(1991).*Government in the United Kingdom: the search for Accountability, Effectiveness, and Citizenship*, Open University Press, UK.
- Ökmen, M. ve Parlak, B. (2013). Kuram ve Uygulamada *YEREL YÖNETİMLER* - Kavramlar, Yaklaşımlar, Yapılar ve Mevzuat-, Orion Kitabevi, 3. Baskı, Ankara.
- Ökmen, M., Baştan, S. ve Yılmaz, A. (2004). Kamu Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Bir Yönetişim Faktörü Olarak Yerel Yönetimler, **A. Yılmaz ve M. Ökmen (Ed.)**, *Kamu Yönetimi*(s.23-80), Gazi Kitabevi, Ankara.
- Peele, G. (2004).*Governing The UK*, 4th Edition, Blackwell Publishing, 108 Cowley Road, Oxford, OX4, 1JE, UK.
- Rakodi, C.(2003). Politics and Performance: The Implications of Emerging Governance Arrangements for Urban Management Approaches and Information Systems, *Habitat International* 27.
- Schaeffer, M. and Yılmaz, S. (2008). Strengtening Local Government Butgeting and Accountability, Policy Research Working Paper 4767, *The World Bank Sustainable Development Network*, Social Development Department, pp.1-23.
- Sezer, Ö. ve Vural, T. (2010). Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Devletin Değişen Rolü ve Merkezi Yönetim ile Yerel Yönetimler Arasında Yetki ve Görev Paylaşımı, *Maliye Dergisi*, Sayı 159, Temmuz-Aralık.

- A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
4(2014) 119-137
- A. Uçar / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of Social Sciences 4(2014)
119-137

- Smith, L. G. (1984). Public Participation in Policy Making: the State-of-the-Art In Canada, *Geoforum*, Vol.15, No. 2, pp.253-259.
- Şahin, S. Z. (2011). “Kent Konseylerinin Katılımcı Kent Yönetimine Katkıları Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Örneği”, Enes Battal KESKİN (Ed), Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı (s. 173-188), 6 - 7 MAYIS 2011-BURSA.
- Uçar, A.(2004). Belediye Hizmetlerinin Etkinliği Açısından Hizmette Yerellik(Subsidiarite) İlkesi ile Yönetişim(Governance) Kavramı Üzerine Bir İnceleme, *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2004/1 Bahar Sayısı.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu,<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5302.html>, erişim tarihi: 20.08. 2014.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu, <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5393.html>, erişim tarihi: 24.08. 2014.
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5216.html>, erişim tarihi: 25.08. 2014.
- 442 sayılı Köy Kanunu,
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf>erişim tarihi: 25.08. 2014.